

Zalutsky I. I., Denysiuk O. M., Chechko T. M. The use of information and communications technology (ICT) in work with parents who bring up a child with a disability

The article reveals the issue of effective interaction of educational institutions with parents raising a child with disabilities. In today's conditions, the need for such cooperation with the help of various technologies is actualizing in the Ukrainian society. Information and communication technologies (ICT) are firmly embedded in all spheres of human life, as well as in the educational process. Interaction of participants in the educational process is a necessary condition for full and harmonious development of children, as coordination between professionals and parents through the systematic use of face-to-face and remote forms of work is a guarantee of holistic impact on the individual and effective educational results. In the focus of attention of specialists is a significant issue of determining the current needs and difficulties of parents, which are exacerbated by the nosology of the child with special educational needs (PD) and determine the trajectory of this interaction. In the context of the topic, the possibilities of introducing new forms and methods of interaction with parents with the help of ICT are revealed. The research was conducted in the form of a survey in order to identify current needs, problematic issues, situations faced by parents of children with special needs. It is analyzed that parents of this category of children need additional information on education, training and care; outside the educational institution remain in a situation of isolation, feel stress and tension. Respondents receive the main types of support in preschool education institutions, private correctional and developmental psychological institutions and centers of social services for families, children and youth. Drawings are presented and examples of respondents' answers about receiving educational services at the Center for Child Development "I + Family", which acted as an experimental base. The study highlights a range of problems that are inherent in the parents of children with SEN, and which requires close attention of professionals in close interdisciplinary interaction. The main forms of effective interaction with parents with the use of information and communication technologies are identified.

Key words: information and communication technologies, parents, needs, teachers, interaction, inclusive education, children with special educational needs, children with special needs.

УДК 378.147: 811

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.75.19>

Зевако В. І.

**ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ
(НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ)**

Розглянуто сутність понять "лінгвокраїнознавчий аспект" викладання української мови як іноземної, "лінгвокраїнознавча компетенція", "лінгвокраїнознавство". Проаналізовано дослідження українських учених у галузі лінгводидактики щодо трактування названих понять. Констатовано, що лінгвокраїнознавчий підхід забезпечує знання про українські реалії, традиції і звичаї, усвідомлення семантики мовних одиниць, головним чином лексичних, із національно-культурним компонентом. Лінгвокраїнознавчу компетенцію кваліфіковано як складову частину професійної комунікативної компетенції, зазначено, що вона включає історико-географічну інформацію, знання державного устрою і культури країни, мову якої вивчає іноземний студент. Підкреслено, що лінгвокраїнознавство поєднує фонетичний, лексико-семантичний, граматичний, стилістичний аспекти навчання іноземної мови з національно-культурним компонентом мовного матеріалу. Серед засобів формування лінгвокраїнознавчої компетенції названо лексику на позначення реалій країни, де навчається іномовний студент, фразеологічні елементи, які містять відомості про характерні національні особливості, вивчення відповідних текстів під час аудиторних занять та самостійної роботи тощо. Наголошено, що головним засобом подання лінгвокраїнознавчої інформації автор вважає текст. Репрезентовано приклади використання і впровадження текстового матеріалу до теми "Я хочу розказати про себе, про свою сім'ю, про свою країну", яку вивчають чужоземні студенти І курсу Тернопільського національного університету імені І. Я. Горбачевського. Проаналізовано систему передтекстових і післятекстових вправ і завдань, спрямованих на формування як лінгвістичних норм, так і знань про країну (країни), міста, мови тощо. Підтверджено, що відомості про рідні країни і мови, поряд із матеріалом про Україну, сприятимуть вивченню нової мови і стимулюватимуть формування полікультурної особистості.

Ключові слова: українська мова як іноземна, лінгвокраїнознавчий аспект, лінгвокраїнознавча компетенція, лінгвокраїнознавство, текст, полікультурна особистість.

Реальні умови спілкування в сучасному світі під час вивчення іноземної мови передбачають засвоєння певної кількості позамовної інформації. Це стосується і навчання української мови як іноземної. Лінгвокраїнознавчий аспект важливий для інтеграції чужоземного студента в українське соціальне й мовне середовище, повноцінної комунікації, а також для збереження власних традицій та національної ідентичності.

Лінгвокраїнознавчий підхід дає змогу розв'язати важливі завдання у формуванні комунікативної компетенції: він забезпечує знання про культуру, історію, соціально-політичний устрій, реалії, традиції і звичаї України, знання мовних одиниць із національно-культурним компонентом семантики, розвиває здатність сприймати українську мову в її культурноносній функції, сприяє залученню до діалогу культур, усвідомленню сутності мовних явищ, ролі мовних одиниць у комунікативних процесах [6, с. 255–256].

Тексти країнознавчого характеру займають нині дедалі більше місця в процесі навчання іноземних мов, адже дають знання про реалії тієї країни, мова якої вивчається, знайомлять з її географією, освітою, культурою тощо. Погоджуємося з Л. Антоною, що зміст таких текстів повинен бути значущим, мати певну новизну, містити відомості про державний устрій, географічне середовище, характерні предмети матеріальної культури, елементи фольклору або особливості мовленнєвого поведіння й етикету [1, с. 164], тобто формувати лінгвокраїнознавчу компетенцію.

Ю. Веклич і Д. Миронець розглядають її як складову частину професійної комунікативної компетенції і включають у це поняття знання географії, історії, державного устрою, культури країни, мова якої вивчається, особливостей соціокультурного розвитку країни на сучасному етапі, володіння особливими характерними проявами мовленнєвої та немовленнєвої (міміка, жести, що супроводжуються висловлюваннями) поведінки носіїв мови в певних ситуаціях спілкування, вміння підпорядковувати свою мовленнєву поведінку цим особливостям, тобто сформованість цілісної системи уявлень про національні культурні особливості країни, що дає змогу асоціювати з мовною одиницею ту саму інформацію, що й носії мови, і досягти в такий спосіб повної комунікації [3, с. 118].

Як цілісну систему уявлень про основні національні традиції, звичаї та реалії країни, мова якої вивчається, розуміє лінгвокраїнознавчу компетенцію і Л. Антонова. Вона ж стверджує, що, по-перше, предметом лінгвокраїнознавства є аналіз мови з метою виявлення національно-культурної семантики. По-друге, предметом дослідження є також пошук викладацьких прийомів презентації, закріплення та активізації національно-специфічних мовних одиниць та культурологічного прочитання текстів на практичних мовних заняттях [1, с. 166].

Про предмет і об'єкт лінгвокраїнознавства говорять К. Перинець і О. Салова: предмет і об'єкт лінгвокраїнознавства може розглядатися крізь лінгвістичну, лінгводидактичну, соціолінгвістичну, культурологічну, етнопсихологічну призму, акцентуючи на складності та багатогранності досліджуваного феномена. На наш погляд, саме лінгвокраїнознавча інформація, залучаючи культурологічні, географічні, економічні, соціально-політичні, історичні знання, відображає національно-культурну специфіку мови, що вивчається іноземцем [7, с. 77].

Отже, сучасне лінгвокраїнознавство поєднує фонетичний, лексико-семантичний, граматичний, стилістичний аспекти навчання іноземної мови з національно-культурним компонентом мовного матеріалу.

У процесі навчання української мови як іноземної в цьому аспекті елементи країнознавства поєднуються з мовними явищами, які виступають не тільки як засіб комунікації, але і як спосіб ознайомлення інофонів із новою для них дійсністю. Разом з оволодінням мовою відбувається засвоєння культурологічних знань і формування здатності розуміти ментальність носіїв української мови. Освітня ж цінність цього розділу лінгвістики полягає в тому, що знайомство з культурою мови, що вивчається, відбувається шляхом постійного порівняння знань і понять, що були раніше, із новими – отриманими, вважає А. Будник [2, с. 53–54].

Серед засобів формування лінгвокраїнознавчої компетенції дослідниці Ю. Веклич та І. Грищенко називають розтлумачення безеквівалентних лексем мови, які відображають реалії країни, усвідомленого користування ними в процесі комунікації, ознайомлення з фразеологізмами, які містять відомості про характерні національні риси, специфіку побуту країни, традиції тощо, отримання лінгвокраїнознавчого матеріалу шляхом читання оригінальних, неперекладаних текстів (літературних, науково-популярних текстів, газетних нотаток, реклами, оголошень тощо), вивчення відповідних текстів під час аудиторних занять та самостійної роботи, відвідування музеїв, виставок, культурних та історичних осередків, перегляд кінофільмів, озвучених українською мовою [3, с. 156; 5, с. 68].

Вважаємо, що головний засіб подання лінгвокраїнознавчої інформації – текст. **Мета статті** – представити розроблені й апробовані автором навчально-методичні матеріали для формування лінгвокраїнознавчої компетенції в процесі вивчення теми “Я хочу розказати про себе, про свою сім'ю, про свою країну” з української мови як іноземної.

Одразу зазначимо, що у процесі студіювання використовуємо навчальний посібник “Українська мова як іноземна”, виданий колективом кафедри української мови Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського. Книга вийшла за редакцією М. П. Тишковець у видавництві “Укрмедкнига” 2018 р. у Тернополі [8].

Названа тема завершує перший семестр, отже, підсумовує попередньо засвоєний матеріал. Заняття має на меті надати знання про Україну та країни й міста, з яких приїхали студенти, що співвідноситься з концепцією полікультурної особистості. Завдання до теми komponуємо таким чином, щоб у процесі навчання могли застосовуватися різні види мовленнєвої діяльності. Тут пропонується нова, головним чином інтернаціональна лексика; працюючи в парах або малих групах, студенти створюють діалоги про сім'ю, навчання, життя в Тернополі.

У сучасній методиці загальноприйнятою є думка про те, що робота з текстами для читання в іншомовній аудиторії має проводитися щонайменше у три етапи:

- передтекстова частина (пояснення нових лексичних одиниць, зняття труднощів перед читанням);
- власне читання;
- післятекстова робота (виконання вправ на перевірку розуміння прочитаного) [4].

Ми виконуємо передтекстові й післятекстові вправи, спрямовані на вироблення орфоепічної й орфографічної культури, умінь правильного написання, збагачення словникового запасу, вдосконалення граматичних навичок.

3-посеред інших завдань – доповнити мінідіалоги:

1. *Як тебе звати?* – Мене ... 2. *Ти студент / студентка?* – ... , я ... 3. *Де ти навчаєшся?* – Я навчаюся в ... 4. *Звідки ти приїхав / приїхала?* – ... приїхав / приїхала із / з ... 5. *Де живе твоя сім'я?* – Моя ... 6. *Твоя сім'я велика?* – Ні, ... 7. *Як звать твою маму?* – ... маму звать ... 8. *Скільки мамі років?* – Мамі ... роки (років). 9. *Хто вона?* – Вона ... 10. *Як звати твого батька?* – Мого ... звати ... тощо.

Центральне місце теми відводимо тексту “Україна”, що буде головним елементом розповіді про себе, сім'ю і країну.

Україна – європейська держава. Вона розташована у центрі Європи. Сусіди України – Польща, Румунія, Угорщина, Чехія, Словаччина, Білорусь і Росія.

В Україні живе 45 (сорок п'ять) мільйонів осіб. Тут розмовляють українською, російською, кримсько-татарською, білоруською, польською, румунською, єврейською, болгарською, циганською мовами.

Найбільші міста країни – Київ, Харків, Дніпропетровськ, Львів, Донецьк, Одеса. Столиця України – Київ.

Грошова одиниця – гривня.

На території України є Чорне та Азовське моря. Є в Україні гори: на заході – Карпати, на півдні – Кримські гори.

Клімат країни помірний: зима морозна та сніжна, літо сонячне й тепле.

Я люблю свою рідну Україну.

Комплекс післятекстових завдань має на меті закріплення фактичних відомостей про країну, в якій навчаються іноземні студенти (формулювання запитань і відповідей), а також засвоєння конструкцій “*розмовляти / говорити українською / англійською (мовою / мовами)*”.

До прикладу, виконуємо вправу за зразком: *Якою мовою ти говориш?* – *Я говорю (українська).* – *Я говорю українською.*

1. *Якими мовами говорить Анна?* – *Вона говорить (українська та польська).* 2. *Якою мовою говорить Альваро?* – *Він ... (іспанська).* 3. *Якою мовою говорить Радослав?* – *... говорить (болгарська).* 4. *Якими мовами говорять студенти?* – *... говорять (англійська та українська).* 5. *Якою мовою ти говориш?* – *Я ... (польська).* 6. *Якою мовою говорить Ахмед?* – *Він говорить (арабська).* 7. *Петере, ти говориш (французька)?* – *Ні, я говорю (німецька).* 8. *Еверт говорить лише німецькою мовою?* – *Ні, він говорить (німецька та іспанська).* 9. *Якими мовами спілкуються в Україні?* – *В Україні спілкуються (українська, російська, румунська, молдовська, кримськотатарська, польська, єврейська, ромська) мовами.* 10. *Якими мовами розмовляє цей студент?* *Він розмовляє (англійська та арабська).*

Можна запропонувати й творче завдання, що вимагає логічного доповнення речень і формує навичку живання іменникової форми.

1. *Це Тарас. Його рідна мова українська. Він розмовляє ...* 2. *Це Алі. Його ... арабська. Він розмовляє ...* 3. *Це Ганс. Він із Німеччини і розмовляє ...* 4. *Це Кетрін. Вона приїхала зі США. Вона розмовляє ...* 5. *Це Шохруз. Він приїхав з Узбекистану. Його рідна мова узбецька. Він розмовляє ...* 6. *Це Рафал. Він ... із Польщі. Його рідна мова польська. Він розмовляє ...* 7. *Це Жан. Він приїхав із Парижа. Жан розмовляє ...* 8. *Це Іван. Він із Москви і розмовляє ...* 9. *Альваро – іспанець. Він говорить ...* 10. *Маргарет приїхала з Конго. Вона розмовляє ...*

Наприкінці заняття проводимо інтерактивну вікторину “*Назви країну*”.

1. *Європейська країна, яка межує з Білоруссю на півночі, Польщею, Словаччиною і Угорщиною на заході, Румунією і Молдовою на південному заході, Росією на сході й північному сході. Кольори державного прапора – синій і жовтий.*

2. *Держава в Західній Африці, яка раніше називалася Золотий Берег. Сусіди – Буркіна-Фасо, Кот-д'Івуар, Того. Найбільші міста – Кумасі, Аккра, Суньяні. Грошова одиниця – седі.*

3. *Держава в Західній Африці. Державна мова – англійська, офіційні – хауса, іґбо, йоруба. Найбільше місто – Лагос, колишня столиця. Інші великі міста – Кано, Ібадан, Абуджа.*

4. *Держава на сході Африки, сусіди: Північний Судан, Ефіопія, Сомалі, Танзанія, Уганда. Столиця Найробі. Офіційні мови – суахілі, англійська.*

5. *Держава у Південній Африці. Сусіди – Замбія, Мозамбік, ПАР, Ботсвана. Столиця – Хараре. Найбільші міста: Булавайо, Читунгвіза, Мутаре, Гверу.*

6. *Держава на північному сході Африки та Синайському півострові в Азії. Найбільші міста – Каїр, Александрія, Суец, Ісмаїлія, Порт-Саїд, Ель-Файюм.*

7. *Найбільше місто – Стамбул. Столиця країни – Анкара.*

8. *Держава в Центральній Африці. Сусіди – Центральноафриканська Республіка, Південний Судан, Уганда, Руанда, Бурунді, Танзанія, Замбія, Ангола. Столиця Кіншаса.*

9. *Країна в Південній Азії. Сусіди: Пакистан, КНР, Непал, Бутан, М'янма, Бангладеш. Національна тварина – тигр, національний птах – павич, національна квітка – лотос, національний фрукт – манго.*

10. *Сусіди – Росія, Литва, Білорусь, Україна, Чехія, Словаччина, Німеччина. Найдовші річки – Вісла та Одер. Найбільші міста – Краків, Лодзь, Вроцлав, Познань.*

Вправа узагальнює вивчене, в ній на основі знайомої, в тому числі інтернаціональної лексики студенти визначають, про яку країну (Україна, Гана, Нігерія, Кенія, Зімбабве, Єгипет, Туреччина, Конго, Індія, Польща) йдеться.

Погоджусь з думкою І. Грищенко, що «при викладанні української мови як іноземної необхідно бути обізнаним у відмінностях в українській мові та культурі і мові студентів-іноземців; стимулювати бажання пізнавати нові факти з культури країни, в якій вони зараз перебувають та налагоджувати таким чином між-культурну комунікацію» [5, с. 68].

Відомості про рідні країни і мови, поруч із матеріалом про Україну, сприяють, на нашу думку, інтересу до вивчення нової мови, стимулюють формування полікультурної особистості.

Висновки. Сучасне лінгвокраїнознавство поєднує фонетичні, лексико-семантичні, граматичні багатства мови з національно-культурним компонентом мовного матеріалу. Головним засобом реалізації лінгвокраїнознавчої інформації вважаємо текст. Лінгвокраїнознавчий матеріал, що використовується для надання фононих знань про Україну та інші країни і відображає національно-культурну специфіку мови, яка вивчається чужомовним студентом, може бути основою для засвоєння української мови як іноземної.

Використана література:

1. Антонова Л. Г. Лінгвокраєзнавчий аспект вивчення іноземних мов у старшій школі. *Таврійський вісник освіти*. 2017. № 1. С. 164–69.
2. Буднік А. Особливості використання лінгвокраїнознавчого коментаря на заняттях з літератури в іншомовній аудиторії (початковий етап навчання). *Порівняльно-педагогічні студії*. 2015. № 1(23). С. 53–57.
3. Веклич Ю., Миронець Д. Формування лінгвокраїнознавчої компетенції у процесі професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови. *Молодь і ринок*. 2012. № 3. С. 118–121.
4. Галка Ю. М. Викладання української мови як іноземної у лінгвокраїнознавчому аспекті. URL: <http://kmp.fl.kpi.ua/uk/node/45> (дата звернення: 19.09.2020).
5. Грищенко І. Формування лінгвокраїнознавчої компетенції у процесі вивчення української мови як іноземної. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія : Філологія. 2018. Випуск 1 (39). С. 67–69.
6. Лещенко Т. О., Самойленко І. В., Юфименко В. Г. Формування лінгвокраїнознавчої компетенції іноземних студентів медичних ВНЗ засобом української пісні. *Творчість Раїси Кириченко в культурному просторі України на покордонні ХХ–ХХІ століть: До 70-ліття від дня народження Березини української пісні* : збірник наук. праць. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. С. 253–263.
7. Перинець К. Ю., Салова О. В. Чому лінгвокультурознавчі знання необхідні студентам-іноземцям? *Актуальні проблеми навчання іноземних студентів* : матеріали міжвузівської науково-практичної конференції. Дніпро, 2018. С.77–79.
8. Українська мова як іноземна : навч. посібник / І. І. Гавришчак та ін.; за ред. М. П. Тишковець. Тернопіль : Укрмедкнига, 2018. 168 с.

References:

1. Antonova L. G. Lingvokrajnavchij aspekt vyvchennia inozemnyh mov u starshij shkoli [Linguistic aspect of the foreign languages study at high school]. *Taurian Bulletin of Education*, 2017, nr 1, pp. 164–69 [in Ukrainian].
2. Budnik A. Osoblyvosti vykorystannia lingvokrajnavchogo komentariya na zanjattjah z literatury v inshomovnij audytorii (pochatkovyj etap navchannja). [Peculiarities of the linguistic commentary use in the literature classes in a foreign language group (teaching beginners)]. *Comparative and pedagogical studies*. 2015, nr 1 (23), 2015, pp. 53–57 [in Ukrainian].
3. Veklych Ju., Myronec' D. Formuvannja lingvokrajnavchoji kompetenciji u procesi profesijnoyi pidgotovky majbutnih uchyteliv inozemnoji movy. [Formation of linguistic competence in the process of professional training of future foreign language teachers]. *Youth and the market*. 2012, nr 3, pp. 118–121 [in Ukrainian].
4. Galka Ju. M. Vykladannia ukrajynskoyi movy jak inozemnoji u lingvokrajnavchomu aspekti. [Teaching Ukrainian as a foreign language in the linguistic and national aspect]. URL: <http://kmp.fl.kpi.ua/uk/node/45> (access date: 19.09.2020) [in Ukrainian].
5. Gryshhenko I. Formuvannia lingvokrajnavchoji kompetenciji u procesi vyvchennia ukrajynskoyi movy jak inozemnoji. [Formation of linguistic competence in the process of studying Ukrainian as a foreign language]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University*. Series: Philology. Vol. 1 (39), 2018, pp. 67–69 [in Ukrainian].
6. Leshhenko T. O., Samojlenko I. V., Jufymenko V. G. Formuvannia lingvokrajnavchoji kompetenciji inozemnyh studentiv medychnyh VNZ zasobom ukrajynskoyi pisni. [Formation of linguistic competence of foreign students of medical universities by means of Ukrainian song]. *Creativity of Raisa Kyrychenko in the cultural space of Ukraine on the border of the XX–XXI centuries: to the 70th anniversary of the birth of the Guardian of Ukrainian song: Collection of Scientific Works*. Poltava, PNP named after VG Korolenko, 2013, pp. 253–263 [in Ukrainian].
7. Perynets' K. Ju., Salova O. V. Chomu lingvokulturoznachni znannia neobhidni studentam-inozemcjam? Aktualni problemy navchannia inozemnyh studentiv. [Why is linguistic and cultural knowledge necessary for foreign students? Current problems of teaching foreign students]. *Materials of the university scientific-practical conference*. Dnipro, 2018, pp.77–79 [in Ukrainian].
8. Ukrajyns'ka mova jak inozemna: navch. posib. [Ukrainian as a foreign language: textbook] / I. I. Gavrishchak and others; edit. by M. P. Tyshkovets. Ternopil, Ukrmedknyha, 2018. 168 p. [in Ukrainian].

Zevako V. I. Formation of the linguistic scientific competence at the classes of Ukrainian as a foreign language (educational and methodological materials)

The work deals with the essence of the concepts “linguistic aspect”, “linguistic competence” and “linguistics” while teaching the Ukrainian language as a foreign language. The research of Ukrainian scientists in the field of linguodidactics on the interpretation of these concepts has been analyzed. It is stated that the linguistic approach provides knowledge about Ukrainian realities, traditions and customs, awareness of the semantics of language units, mainly lexical, with a national-cultural component. Linguistic competence is qualified as a component of professional communicative competence, it also is noted that it includes historical and geographical information, knowledge of the state system and culture of the country the language of which is studied by a foreign student. It is also highlighted that linguistics combines phonetic, lexical-semantic,

grammatical, stylistic aspects of foreign language teaching with the national-cultural component of the language material. Among the means of forming linguistic competence is vocabulary to denote the realities of the country where the foreign language student is studying; phraseological elements that contain information about characteristic national features; study of relevant texts during classroom classes and independent work, etc. It is emphasized that the author considers the text to be the main means of presenting linguistic information. Examples of the use and implementation of text material on the topics "Country and nationality" and "I want to tell about myself, about my family, about my country", which are studied by foreign first-year students of I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, are presented. The system of pre-text and post-text exercises and tasks aimed at the formation of both linguistic norms and knowledge about the country (countries), cities, languages, etc. is analyzed. It is proved that information about native countries and languages, along with material about Ukraine, will promote the study of a new language and stimulate the formation of a multicultural personality.

Key words: Ukrainian language as a foreign language, linguistic aspect, linguistic competence, linguistics, text, multicultural personality.

УДК 378.016:811.111

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.75.20>

Зубенко В. О.

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Сучасне суспільство вимагає конкурентоздатних фахівців, здатних спілкуватися професійною іноземною мовою за своєю спеціальністю. Знання іноземної мови забезпечує підвищення рівня професійної компетенції фахівця, зокрема майбутніх юристів. Стаття присвячена актуальній проблемі застосування моделі змішаного навчання у викладанні іноземної мови майбутнім юристам, обґрунтовано її затребуваність і ефективність у вивченні іноземної мови в сучасному освітньому просторі з метою досягнення студентами професійних і особистісних успіхів.

У статті проаналізовано сучасні методи професійно спрямованого інішомовного навчання, в основі яких є дослідження у сфері методики викладання іноземних мов, а також сучасні комп'ютерні розробки. Справжній міждисциплінарний підхід до розробки інноваційних аспектів викладання іноземних мов спеціальності істотно підвищує рівень інішомовної компетенції майбутніх юристів в їхньому професійному дискурсі, ефективними способами реалізації якого є інноваційні освітні технології (кейс-метод, ситуативно-рольові ігри, робота з інішомовними медіатекстами), а також змішане навчання (організація студентських Інтернет-конференцій, використання відео тощо). Основною рисою змішаного навчання визначено його міждисциплінарність, що висуває особливі вимоги до викладачів іноземної мови, яким для успішного його використання на заняттях необхідно поєднувати лінгвістичні знання зі знаннями у сфері інноваційних інформаційних технологій.

Зазначається необхідність професійно зорієнтованого підходу у взаємопов'язаному навчанні всіх видів мовленнєвої діяльності. Аналізується прикладне значення іноземної мови для майбутніх юристів. Встановлено, що використання змішаного навчання забезпечує ефективне засвоєння лексико-граматичних структур майбутніми юристами в контексті професійного дискурсу, дає змогу збільшити частку самостійної мотивованої освіти студентів за істотної економії відведених немовними ЗВО навчальних годин для вивчення іноземної мови спеціальності.

Ключові слова: майбутні юристи, змішане навчання, інноваційні технології, іноземна мова, мережа Інтернет.

У період глобалізаційних та інтеграційних процесів сучасне суспільство дуже потребує конкурентоздатних фахівців, готових спілкуватися професійною іноземною мовою своєї спеціальності. Нині знання іноземної мови забезпечує підвищення рівня професійної компетентності фахівця, зокрема майбутніх юристів. Тому інноваційні аспекти викладання іноземної мови для майбутніх юристів є надзвичайно актуальними. Компетентний відбір змісту навчання інішомовного спілкування, урахування професійної специфіки, особливостей предметної сфери функціонування мови спеціальності є одним з чинників, що сприяють ефективній організації освітнього процесу.

Водночас в умовах тотальної інформатизації суспільства, на думку Т. Фаррел (Т. Farrell), постає завдання зробити знання і компетентність пріоритетними цінностями [6, с. 104]. Відповідаючи на виклики часу, які потребують особливого підходу в аспекті викладання іноземних мов, кожен немовний заклад вищої освіти (ЗВО) прагне змінити концепцію навчання іноземним мовам. Актуальним завданням кожного немовного ЗВО є не лише забезпечення знань правової термінології англійською мовою, а й її застосування на практиці та коректне використання юридичних термінів іноземною мовою. Тому сучасним технологіям і нововведенням відводиться особливе місце в забезпеченні підвищення якості освіти, оскільки вони засновані на комунікативному підході і передбачають використання різноманітних Інтернет-ресурсів, що є потужним засобом підвищення мотивації і моделювання мовного середовища для студентів, зокрема й майбутніх юристів.

Інноваційні технології кардинально змінили можливості викладачів іноземної мови в сучасному суспільстві, яким надаються необмежені можливості застосування засобів інформаційних та комунікаційних технологій у процесі навчання. У традиційне навчання увійшли, закріпилися і стали регулярно використо-